

Universitätsbibliothek Paderborn

**Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis
Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev
De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo**

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

XI. Cistercienses, qui per privilegia sedis apostolicæ exempti erant à solutione procurationum, querelas adversùs Ottonem suas detulerunt ad Gregorium IX. Papam. Is verò vetuit ab eis exigi ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-15617

crimen inter majestatem Legatorum illius temporis & sacram Episcoporum auctoritatem, nostrique officij non esse ultimorum temporum mores refingere ad exemplum antiquorum. Attamen si licet heic compone Episcoporum in synodo Triburiensi congregatorum constitutionem cum constitutione illa Concilij Lateranensis, erit unde cicalinis Episcopis gratulari possumus, qui negligenter & avaritia coarguerunt Episcopos visitationem parceriarum suarum non peragentes & tamen ab eis exigentes premium mansionum, ut tum dicebant, sive procurationum. Hæc sunt verba canonis Triburiensis:

Delata est coram sancta synodo querimonia plebium, eo quod sint quidam Episcopi nolentes ad predicandum vel ad confirmandum sua per annum parochias circumire, qui tamen exigunt ut mansiones quibus in profectio- nis debuerant, aliquo pretio redimant qui parare debent. Que duplex infamia negligenter & avaricie sancte synodo magno fuit horro. Statuerunt itaque ne quis ultra exerceat id cupiditatis ingenium, & ut sollicitiores sint Episcopi de suis gregibus visitandis. Ista statuerunt anno Domini D C C X C V. id est, trecentis & vinti annis ante Concilium istud Lateranense.

VIII. Antiquitus ergo pecunia non exigebarunt pro procuratione. Dein factum est ut Legati, quo se minus graves & onerosos exhiberent provincialibus, nomine procurationis certam pecuniæ summam exigerent ab Ecclesiis intra legationis sua terminos constitutis. Testatur istud de Ottone, quem anno M C C X X V. Honorius III. in Angliam miserat, Matthæus Parisius, his verbis: *Tunc idem Otto cepit ab omnibus Ecclesiis Anglie con- ventualibus, nomine procurationis, duas marcas argenti. Delusum porro fuisse Ottонem, & clitelis vacuis ab Anglia recessisse confusum, tradit idem Parisius ad annum M C C X X VI. Eodem anno cum magister Otto Do- mini Pape Nuntius tempore quadragesimali ad Northumbriam profecturus, & procurationes desideratas exacturus, Northamptonum usque per- venisset, venerant ad eum Cantuariensi Archiepiscopo procurante, litera Domini Pape, in qua- bus continebatur expressum ut statim viis literis Romam veniret, ejus potestate penitus entravata. Obliquo igitur oculo literis inspectis, demissi vul- tu eas projectis in ignem; atque illico proposito mu- tato, clitelis vacuis ab Anglia recessisse confusus.*

IX. Alius ejusdem nominis Legatus Otto Tituli sancti Nicolai in carcere Tulliano Diaconus Cardinalis, qui in Angliam vene- rat à Rege Henrico III. vocatus, regnum illud iisdem artibus concussum anno millesimo ducentesimo trigesimo nono. Referen-

da sunt autem verba Matthæi Parisij, qui ista describit: *Per idem tempus convenerunt omnes Episcopi Londonum, pridie scilicet Calendas Augusti, de oppressionibus Ecclesie Anglicane tractaturi. Exigebat enim Legatus, post quotidianas exactiones, procurationes. Cui, habito consilio, responderunt Episcopi communiter, quod toties bona Ecclesie exhanserat Romana importunitas quod nullo modo amplius tolerarent. Exhibeat vos qui inconsultè vos vocavit. Agit iterum infra Parisius de isto conventu, additque Legatum, cum talem in multis constantiam videret, ad humilitatem religiosorum se con- vertisse, & ab eis pecuniam non minimam extorsisse nomine procurationis.*

X. At non propter hos rumores destitit Otto à consilio corrogandarum pecuniarum. Anno namque sequenti mandata dedit ad Episcopos & Archidiaconos uti cu- ram gererent in suis quique locis exigendaru- rum procurationum, eo colore quæsito, quod ei mora longior esset facienda in An- glia, æquum porro non esse ut propriis lumpibus suis aliena negotia perageret. Recitat ista idem Parisius. *Legatus interea, in- quia, sibi non oblitus, nummos & redditus non segniter sibi rapuit; procurationesque sibi dari compellens, mistebat Episcopis & Archidiaconis disdicta mandata, circa festum Annunciationis beatae Marie, in hec verba.*

Otto miseratione divina &c. discreto viro illi Episcopo, vel Archidiacono, salutem. Cum ne- cessitate habeamus de mandato Summi Pontificis mo- ram trahere longiorem, nec possimus propriis stipendiis militare, discretioni vestre qua fungimur auctoritate mandamus & quæsumus ut pro- curationes nobis debitas in episcopatu vel archidia- conatu vestro colligi faciatis nostro nomine diligen- ter, eas quam citius poteritis nobis transmis- suri, contradictores per censuram ecclesiasticam compescendo. Provisò quod quilibet procuratio summa quatuor marcarum aliquatenus non ex- cedat. Et ubi una Ecclesia non sufficiet ad procura- tionem hujusmodi habendam, due pariter unam solvant. nimirum juxta constitutionem In- nocentij III. in Concilio Lateranensi.

XI. Cum vero idem Otto nullum neque finem neque modum faceret rapacitati, & a monachis Cisterciensis ordinis, quos privilegia Pontificum Romanorum immunes rediderant à procuratione Legatorum, pro- curationes exigeret pecuniarias, viualibus non contentus, ij querelam suam adversus illum deferentes ad Gregorium IX. Papam, literas, ut ait Matthæus Parisius, eidem Le- gato sub hac forma reportarunt.

Gregorius Episcopus &c. Legato Ottoni &c. Li- cets tibi, si bene memini, nuper direxerimus scrip- ta nostra ut liceat tibi de monasteriis Cisterciensis

T iii

ordinis procurations exigere mod. ratae, indulgentia concessa eidem ordini non obstante; quia tamen non est intentionis nostra, nec credimus esse tue, ut contra ipsorum indulgentiam procurations ab eis pecuniarias exigantur, mandamus quatenus cibis regularibus contentas, absque ejus carnium, cum ad eos accesseris, prout in predicta indulgentia continetur, procurations pecuniarias occasione literarum hujusmodi non patiaris exigiri ab eisdem.

XII. In Gallia quoque nostra motus aliquos excitarunt illae Legatorum procurations. Colligitur istud ex epistola Innocentij I V. ad Episcopos provinciae Narbonensis, ex qua constat illos difficiles se praebuisse in solutione procurationum. Extat ea epistola in archivio Archiepiscopi Narbonensis. Sic autem habet.

Innocentius Episcopus servus servorum Dei, venerabilibus fratribus Archiepiscopo Narbonensi ejusque suffraganeis salutem & apostolicam benedictionem. Volentes ut in vestris & Francie partibus sit uniformitas in procurationibus sedis apostolice Legatorum, presentium auctoritate precepindo mandamus quatinus hujusmodi procurations in provincia vestra ratione previa reducatis ad legitimum modum qui in aliis provinciis regni Francie observatur. Datum Lugduni 11. Idus Iunij, pontificatus nostri anno quarto.

*De hac legatione
vide Odor. Raym.
naldum ad ann.
1110. fol. 38.*

*Acta extant in
archivio Archiep.
scopi Narbon.*

XIII. Anno MCCCX, cum Clemens V. Legatos in Galliam misisset Stephanum Tituli sancti Cyriaci in Thermis Presbyterum Cardinalem & Landulfum Tituli sancti Angeli Diaconum item Cardinalem, eisque indulsisset uti quandiu ea legatio duraret, tam in praesentia quam in absentia procurations usque ad summam viginti librarum Turonensem parvorum diebus singulis pro eorum quolibet, pro suis & familiae sua expensis, reciperent a personis ecclesiasticis exemptis & non exemptis illarum partium per quas eos transire contingeret eisque vicinarum vel adjacentium, habuit ista res contradictionem in episcopatu Helenensi, qui tum erat intra fines regni Aragoniae. Nam cum imperasset uti persona ecclesiastica provincia Narbonensis persolverent quingentas libras monetæ Turonensis, & Vicarij generales Archiepiscopi Narbonensis personas ecclesiasticas diocesanos Helenensis taxassent in viginti libris Turonensem parvorum, Raymundus Episcopus Helenensis suo diocesanorumque suorum nomine respondit non teneri se ad præstationem illius pecunie, ea videlicet de causa, quod cum Helenensis diocesis foret de alio regno, nunquam persolverat procurations debitas Legatis aut Nuntiis qui à Romana Ecclesia mittabantur ad Regem Francia pro negotiis di-

ctum Regem & regnum Francia tangentibus. Allegavit præterea privilegium Innocentij I V. qui Iacobo Regi Aragonum per speciale privilegium concessit quod si Legatus vel Nuntius per fidem apostolicam mitterentur, legationis officium in dioecesi Elenensi minime exercerent, licet sit de provincia Narbonensi, nisi de episcopatu predicto Elenensi faceret mentionem, & quod in regno Aragonie esset situs. Quin & Infans Sancius Regis Majoricarum, ad quem tum comitatus Ruscinonensis pertinebat, primogenitus & Locumtenens, de eadem re scriptis ad Vicarios generales Archiepiscopi Narbonensis, alterens inter cetera istud redundare in præjudicium & gravamen Domini Regis Majoricarum. Quod ideo annotavi, ut ostenderem variis interdum contradictionibus jactatas fuisse procurations Legatorum, variis coloribus que- sitis.

XIV. Nam ed processerat Legatorum apostolica sedis aviditas, ut cum amplissima auctoritate instruti ad provincias accederent, tum in literis pontificis de legatione sua potestatem accepissent exigendi procurations, etiam intentatis pecunis excommunicationis, sic se redderent in dictarum procurationum exactionibus onerosos, ut oppresi subdi hujusmodi onera non valerent supportare, & viatum longi temporis brevis hora consumeret. Frustra enim fuit decreta Gregorij X. in Concilio Lugdunensi, qui ad exemplum Innocentij IV. veterat ne procurations recipentur in pecunis, muneratione receptionem interdixerat. Gradum deinde ad licentiam fecit Bonifacius VIII. qui eis quibus officium visitationis incumbit permisit uti a volentibus Ecclesiarum & locorum visitatorum rectisibus super sonis pecuniam licet recipere valeant pro sumptibus moderatis faciendis in viatibus, diebus quibus visitationis officium personaliter exerebunt. Hinc factum ut sequenti tempore & Pontifices Legatis fecerint potestatem exigendi procurations pecuniarias contra majorum instituta, & Legati ad omnem aviditatem proni neque desides essent neque negligentes in exigendis procurationibus. In quo illud rursum incommode eveniebat, ut quoniam sedes apostolica, quemadmodum adnotat Ioannes Paulus de Pavinis, pro magna parte per sua privilegia divites à præstatione procurationum exonerat, pauperes multum gravarentur ex ea penititione, que levior non imponebatur, tamenetsi divites ab ea præstanda immunes essent, sique siebat, quod de seculo suo querebatur Salvianus, ut pauperulos homines tributa divitum premerent, & infirmiores ferrent sarcinas for-